

PIKKUPURREN PEDAGOGINEN SUUNNITELMA 2022–2023

PIKKUPURREN ARVOT

Pikkupurren henkilöstö on pukenut sanoiksi sen, millaiseen päiväkotiin he uskovat ja millaista Pikkupurta kukin Päiväkodin työntekijä tahtoo olla rakentamassa yhdessä muiden kanssa.

Tällaisia asioita Pikkupurren henkilökunta tahtoo tehdä todeksi:

Lämmöllä läsnä, sydämellä sykkien

Tuemme jokaisen lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tahdomme välittää sensitiivisen kohtaamisen kautta hänelle sen, että hän on tärkeä ja rakastettu.

Meillä on mukavaa yhdessä

Avoin, rento ja rempseä ilmapiiri, jossa kannustamme ja kunnioitamme toisiamme. Yhdessä olemme enemmän!

Toisiimme luottaen, yhdessä lapsen parhaaksi ja lapsesta iloiten

Teemme kasvatusyhteistyötä yhteen hiileen puhaltaen.

Monipuolinen ja virikkeellinen ympäristö luonnon helmassa

Luomme turvallisen oppimisympäristön, jonka suunnitteluun ja toteuttamiseen otamme lapset mukaan.

Elämme kristillisyyttä todeksi

Kristillinen maailmankatsomus ilmenee päiväkodin arvomaailmassa. Lapsi nähdään arvokkaana ja ainutlaatuisena Jumalan luomistekona, joka kasvaa, kehittyy ja oppii ihmissuhteissa ja suhteessa ympäristöönsä.

PIKKUPURREN ARVOMAAILMA – SYLIÄ JA SYDÄNTÄ

Kristillisen maailmankatsomuksen mukaan ihminen on kehon, mielen ja hengen jakamaton yhteys. Kasvatustavoitteissamme koemme tärkeäksi tämän kokonaisvaltaisen ihmiskuvan tasapainoisen kasvun tukemisen.

Kristilliset arvot ohjaavat elämään toinen toista kunnioittaen. Ihminen on luotu Luojansa ja toisten ihmisten yhteyteen sekä huolehtimaan luonnosta. Oleellista on kokemus rakastettuna ja hyväksyttynä olemisesta turvallisessa yhteisössä, jossa lapsi oppii arvostamaan itseänsä. Tästä kumpuaa ymmärrys myös toisen ihmisen arvosta. Tavoitteenamme on, ettei yhdenkään lapsen tarvitsisi kokea eriarvoisuutta suhteessa toisiin, vaan jokainen voisi nähdä itsensä ja toisen ainutlaatuisena ja arvokkaana ihmisenä. Jokaisen ihmisen elämällä on ainutkertainen merkitys.

Kristillisuus tulee esille arjen vuorovaikutustilanteissa, tapahtumissa, juhlissa ja tapakulttuurissa. Raamatun kertomusten käsittelyssä huomioidaan lasten ikä- ja kehitystaso ja leikillinen lähestymistapa. Lasten kysymyksille ja pohdinnoille annetaan tilaa ja perheiden näkemykset kohdataan kunnioittaen. Päiväkodin kristillisuus on yhteiskristillistä edustamatta mitään yksityistä tunnustuskuntaa.

Turvallisuus on kaiken suunnittelun ja toteutuksen lähtökohta. Yhdessä henkilöstön kanssa tiivistimme toimintaperiaattemme kahteen sanaan: *syliä ja sydäntä*. Toivomme toiminnassamme välittyvän turvallisuuden, läheisyyden ja lempeyden niin lapsille kuin perheillekin. Lapsen ja ryhmän turvallisuutta edistää se, että tunnemme lapset. Tahdomme päivittäin kohdata jokaisen lapsen yksilöllisesti ja tarjota rohkaisevia vuorovaikutuskokemuksia aikuisten ja lasten kanssa.

Henkilökuntamme on ammatillisesti pätevää ja sitoutunutta päiväkodin arvoihin. Jokainen henkilökunnan jäsen on lukenut ja allekirjoittanut kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelman sekä Suomen adventtikirkon lastensuojelun toimintaohjeet. Päiväkoti Pikkupurren kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma löytyy osoitteesta www.pikkupursi.fi.

KAUDEN 2022–2023 TEEMA

Toimintakaudella 2022–2023 teemamme on **”Kaikki mukaan leikkiin!”**.

Edellistä toimintakautta 2021-2022 on valtakunnallisesti koetellut korona-aika rajoituksineen. Näiden tiimoilta Pikkupurren henkilöstöllä, lapsilla ja huoltajilta on noussut tarve saada kokemuksia yhdessä kokoontumiseen ja yhteyden kokemiseen. Tavoitteena tulevalla kaudella on luoda yhteisöllisyyden kokemusta ja kehittää Pikkupurren toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä tukemaan lasten moninaista leikkiä. Oppimisympäristöjä laajennetaan päiväkotirakennuksen ja pihan ulkopuolelle, erityisen innokkaasti nyt, kun on taas mahdollisuus erilaisiin toimintaympäristöjen hyödyntämiseen.

Kuluvan kauden toiminnassa huomioidaan OPH:n ohjeistukset koronatilanteesta palautumiseen. Pikkupurressa paneudutaan erityisesti kysymyksiin, kuinka tukea ja lisätä lasten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöön kuulumisen tunnetta. Toisaalta haastamme oppivana yhteisönä toisiamme siinä, miten lapset, henkilöstö ja huoltajat voivat osallistua päiväkodin toiminnan kehittämiseen.

Henkilökunnan parista on myös noussut suurempaa toiveita tehdä yhdessä koko päiväkotia koskevia kokoontumisia ja tapahtumia lisänä oman ryhmän toimintaa. Ns. korona-aikana vahvuutena on ollut pienryhmätoiminnan vakiintuminen, mutta sen rinnalla koko päiväkodin lasten ja henkilöstön yhteisöllisyyden vahvistamisen tarve on merkittävä, johon tulevana kautena kiinnitetään erityistä huomiota.

Tähän tarpeeseen mielestämme parhaiten sopii niin lapsille kuin meille yhteisön kasvattajille sekä lasten huoltajienkin kutsuminen leikkiin. Mikä muu voi varhaiskasvatuksen oppivassa yhteisössä olla niin merkittävää kuin leikki eri muodoissaan? Epävarmojen ja monia haasteita nostaneiden korona-aikojen jälkeen ja yhteiskunnassa edelleen jatkuvien tiettyjen epävarmuustilanteiden keskellä tarvitaan iloa, riemua, huolettomuutta, leikin lumoa. Aikuinen voi pohtia, mitä leikki tarkoittaa hänelle itselleen ja onko hän valmis heittäytymään sen spontaanisuuteen. Ammattilaisen on syytä kasvatus- ja opetuslalla pohtia sitä, mikä merkitys leikillä on lapsen arjessa ja mitä mahdollisuuksia se antaa päiväkodin eri tilanteissa hoidon, kasvatuksen sekä opetuksen kokonaisuudessa. Lapselle leikki on ominaisin tapa toimia. Päiväkodin toimintakauden teema kutsuu meitä kasvattajia päiväkodissa ja kotona mukaan. Huomaammeko hänet ja olemmeko valmiita heittäytymään leikkiin ja tukemaan lapsen luontaista tapaa oppia leikissä ja monipuolisen leikin kautta? Tampereen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti tahdomme olla leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö.

Haastamme myös toisiamme työyhteisössä sekä kodin kanssa tekemässämme yhteistyössä kansallisen leikkipäivän näkökulmaan, että ”leikki kuuluu kaikille”. Myös yhteistyömme samalla kampuksella sijaitsevan Nurmikodin vanhusten ja Tampereen kristillisen koulun oppilaiden sekä muiden yhteistyökumppanien kanssa pyrimme järjestämään yhteistä toimintaa, jossa leikki on läsnä.

”Leikkiä voivat kaikenikäiset ja ilman yhteistä kieltä, sillä leikki ei tunne ikärajaa eikä kieltä. Leikki on välttämätöntä lapsen emotionaaliselle, sosiaaliselle ja kognitiiviselle kehitykselle, mutta leikki on hyödyllistä myös aikuiselle”. (Kansallinen leikkipäivä, <https://leikkipaiva.fi/leikin-merkitys/>)

Tärkeä osa ryhmässä kuulumisen tunteeseen aikuisen ohjaamana on myös omiin vahvuuksiin, tunteisiin ja omaan kehoon tutustuminen sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelu. Opimme ottamaan huomioon muut ympärillämme keskittyen siihen, että jokaisella on hyvä ja turvallinen olla ryhmässä. Vuorovaikutus- ja tunnetaidot ovat siis tärkeässä roolissa leikissä ja muussa sosiaalisessa toiminnassa. Oman ja toisen arvon ymmärtäminen, hyvän itsetunnon ja eheän omakuvan tukeminen, kunnioittava vuorovaikutus sekä hyväksyvä ja turvallinen ilmapiiri sekä näiden taitojen oivaltaminen ovat osa päivittäistä toimintaamme. Opimme armollisuutta epäonnistuessamme ja yrittäessämme uudelleen. Aikuisen positiivinen esimerkki, tuki ja läsnäolo ennaltaehkäisevät ristiriitoja ja on tärkeää tilanteiden ja tunteiden sanoittamisessa. MiniVerso-vertaissovittelumenetelmän avulla lapset ovat itse aktiivisesti mukana konfliktien käsittelyssä ja ratkaisemisessa.

Pikkupurren lapsiryhmät tekevät säännöllisesti retkiä lähialueen luontoon. Päiväkoti Pikkupursi sijaistaa luonnonkauniilla paikalla. Lähellä on järvimaisema sekä metsä, joka mahdollistaa retkien teon ja luonnon ilmiöiden tarkastelun.

Leikkiminen metsäretkillä tukee lapsen luonnollista uteliaisuutta kehittäen hänen tutkimis- ja havainnointitaitojaan omin päin sekä aikuisen ohjaamana. Luonnon tarkkailu ja sen ihastelu, vahvistavat positiivista suhtautumista siihen. Metsässä leikkiminen luo lapsissa myönteisiä luontokokemuksia. Sen erilaiset maastot haastavat monipuolisiin leikkeihin, jotka vahvistavat motorisia taitoja sekä lapsen mielikuvitusta.

Lisäksi luonto on täynnä pienempiä ja isompia ihmeitä, joita saamme seurata ympäri vuoden. Vuodenaikojen vaihtuminen kaikenlaisine merkkeineen ja väreineen, pienet öttiäiset, eläimet ja kasvit sekä erilaiset elementit ovat tärkeitä tutkimuskohteita. Pikkupurren lähialue on ainutlaatuinen oppimisympäristö ja hyödynnämme sitä monipuolisesti retkeillen, ihmetellen, musisoiden, taiteillen ja leikkien. Tuomme luontoa myös päiväkodin sisälle, mm. kasvattaen kasveja. Myös matematiikka ja kieli integroituvat luontevasti toimintaan luonnon ääressä. Kestävän elämäntavan taitoja harjoitellaan sopivin, lapsenkokoisin teoin.

MITÄ ON VARHAISKASVATUS?

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Laki määrittää Opetushallituksen varhaiskasvatusta ohjaavaksi asiantuntijavirastoksi. Sen tehtävänä on mm. laatia valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022), jotka ohjaavat toteutettavaa sisältöä ja pedagogiikkaa. Sen pohjalta laaditaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Pikkupursi toteuttaa Tampereen varhaiskasvatussuunnitelmaa (2022). Lain mukaan jokaiselle päiväkodissa varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatustilanne

Varhaiskasvatustilanne, joka tuli voimaan **1.8.2018** keskiössä on erityisesti lapsen etu. Lailla vahvistetaan varhaiskasvatuksen asemaa osana koulupolkua. Tehtävämikkeitä sekä työtehtäviä selkeytettiin osana uudistusta. Varhaiskasvatuksen opettajien sekä sosionomien määrää suhteessa lapsiin lisätään vuoteen 2030 mennessä. Lain myötä otettiin käyttöön myös varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, johon tallennetaan tietoja lapsista, huoltajista, työntekijöistä sekä varhaiskasvatustilanteen tarjoajista. Varda helpottaa tiedonsiirtoa viranomaisten, kodin ja varhaiskasvatuksen välillä.

1.8.2020 lakia uudistettiin siten, että lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen ei enää rajata ja henkilöstömitoitusta pienennettiin (nykyisin yksi aikuinen seitsemää yli 3-vuotiasta ja neljä alle 3-vuotiasta lasta kohti).

1.8.2021 varhaiskasvatustilanteeseen lisättiin velvoite henkilöstölle tehdä ilmoitus havaitsemistaan epäkohdista, mikäli 1) varhaiskasvatuksen tavoitteet tai 2) lapsen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen tai oppimisen edellytykset ovat vaarantuneet. Lisäksi tarkennettiin, että henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä ei ole lainkaan mahdollista poiketa säädetystä henkilöstömitoituksesta.

1.8.2022 varhaiskasvatustilanteeseen tehtiin muutoksia koskien lasten varhaiskasvatuksessa saamaa tukea. Lakiin perustuva valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on kansallinen normi. Päivitetyissä perusteissa määritellään entistä tarkemmin kolmitasoisen tuen mallin mukaan tuen tasot ja muodot sekä se, miten tukea annetaan. Kolmitasoisen tuen mallissa lapselle annettavan tuen tasot jaotellaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Tuen tarve arvioidaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen perusteella. Lapselle tulee muun muassa oikeus varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiin apuvälineisiin ja uudistus näkyy myös jokaiselle lapselle tehtävässä henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. (Varhaiskasvatustilanteen perusteet 2022). Tampereen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma sekä Pikkupurren oma pedagoginen suunnitelma velvoittavat Pikkupurren varhaiskasvatustilanteen henkilöstöä sitoutumaan varhaiskasvatustilanteen sekä perusteiden arvoperustan, tavoitteiden ja sisältöjen mukaiseen toimintaan päiväkodissa.

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) on lapsen huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön työväline, jonka avulla luodaan yhteisiä tavoitteita ja sopimuksia siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kasvua, oppimista ja hyvinvointia tuetaan sekä kotona että päivähoitossa. Vasuun kirjattavat yhteiset tavoitteet ja sopimukset laaditaan huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välisessä kasvatuskeskustelussa, jota ennen huoltajat ja henkilöstö kirjaavat omia havaintojaan lapsesta, lapsen oppimisesta ja lapselle ajankohtaisista asioista. Lasten itsearviointit, ajatukset ja toiveet kirjataan osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa. Sen laatimisen pohjalla käytetään pedagogista dokumentointia.

Lisäksi jos lapsella on jokin pitkäaikais sairaus tai muu lääkityksen tarve, teemme yhdessä huoltajien kanssa lapselle lääkehoitosuunnitelman, joka liitetään varhaiskasvatussuunnitelman yhteyteen.

PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen keskeinen työmenetelmä, joka tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. Sen tavoitteena on oppia tuntemaan yksittäistä lasta, mahdollistaa huoltajien osallisuus lapsensa varhaiskasvatukseen, ymmärtää lasten välisiä suhteita ja tunnistaa henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta.

Käytännön menetelmiä Pikkupurressa ovat ns. ”tuumaustauot”, joissa otetaan säännöllisesti kahdenkeskistä aikaa kuulla lapsen mielipiteitä, toiveita ja ajatuksia, ja joiden avulla saadaan lapsen ääni paremmin kuulumaan ryhmän toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa. Lisäksi pedagogista dokumentointia ovat kasvunkansiot, kuvaaminen ja videointi, sosiogrammi, lastenkokoukset ja kausittaiset palautekyselyt. Myös piirustukset ja muut lapsen tuottamat työt voivat toimia dokumentteina. Näitä dokumentteja voidaan ottaa mukaan varhaiskasvatuskeskusteluun vanhempien kanssa.

Kasvattaja seuraa lasten toimintaa ja leikkimistä ja dokumentoi siinä esiin tulevia arvokkaita näkökulmia niin, että lapsen osallisuus mahdollistuu sekä jokaisen lapsen etu voisi toteutua päiväkodin arjessa.

LAPSEN KASVUN, OPPIMISEN JA KEHITYKSEN TUKEA

Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sisältyy tuki, kun sitä toteutetaan tietoisesti yksittäisen lapsen oikeuksien ja tarpeen vaatimalla tavalla. Pedagogista toimintaa vahvistetaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan, jos hän tarvitsee yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Henkilöstö huolehtii myös lapsen osallisuuden toteutumisesta tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Osallisuus mahdollistetaan yksilöllisesti kullekin lapselle sopivalla ja ymmärrettävällä tavalla, kuten kuvien ja toiminnallisten menetelmien avulla. (Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2022).

Tuen tarpeen kartoitus tapahtuu päiväkodin arjen tilanteessa ja henkilökunnan ja huoltajien yhteistyössä. Henkilökunnan jäsenen tai huoltajan aloitteesta pohditaan, millaisesta tuesta lapsi voisi hyötyä. Mukaan kutsutaan varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Tuen tarve ja sen toteuttamisen menetelmät kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Yhteistyötahoja ovat myös TAYS, neuvolat, Koillis-Tampereen varhaiskasvatuksen ohjaaja Olga-Maria Karjalainen ja erilaiset terapiamuodot. Toimintakaudella 2022–2023 päiväkotimme varhaiskasvatuksen erityisopettajana toimii Maarit Laukkanen. Esioppilaiden asioissa mukana on myös koulun laaja-alainen erityisopettaja Jaana-Maija Haapalo.

YHTEISTYÖ JA YHTEYDENPITO

Päivittäinen kanssakäyminen perheiden ja ryhmän henkilökunnan välillä toimii yhteistyön perustana. Ryhmät avaavat lapsen päivän kulkua, oppimistavoitteita sekä toiminnan sisältöjä päivittäisissä tuonti- ja hakutilanteissa. Korona-aikana käytössä erityisesti olleet sähköiset tiedotuskirjeet ja WhatsApp-viestintä (vapaaehtoinen) ovat olleet toimivia yhteydenpidon kanavia. Kotisivut esittelevät toimintaamme kiinnostuneille. Päiväkodilla on myös omat Facebook- sekä Instagram-sivut, joiden kautta myös pääsee kurkistamaan hieman arkeemme. Kotisivujen päivityksestä vastaa varhaiskasvatuksen hoitaja Maarit Mattila.

Huoltajat ja lapset ovat arvoineen ja ehdotuksineen osa suunnitteluamme, toteutustamme ja arviointiamme. Syksyllä yhdessä huoltajien sekä lasten kanssa laaditaan lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, joita päivitetään keväällä. Kasvunkansioon kerätään dokumentteja lapsen kasvusta ja kehityksestä kuvin, piirroksin, jutuvin sekä kertomuksin. Keväisin keräämme perheiltä kuluneesta kaudesta palautetta, jonka käymme henkilökunnan kesken läpi ja käytämme apuna tulevan kauden suunnittelussa.

Teemme yhteistyötä lähialueen toimijoiden kuten paikallisten seurakuntien kanssa, silloin kun toiminta on pedagogisesti perusteltua. Päiväkodin lisäksi kampusalueella sijaitsee Aitoseurakunta ja lähistöllä Olkahisen kaupunginosassa toimii Messikylän seurakunta.

Lisäksi kampuksellamme sijaitsee niin koulu kuin tehostettua palveluasumista tarjoava Nurmikotikin. Yhdessä muodostamme ikäkaariyhteisön. Päiväkoti Pikkupurren tavoitteena on vieraila 2022-2023 Nurmikodilla ilahduttamassa asukkaita ja henkilöstö ideoi leikkimielistä yhteistoiminta toimintakauden teeman mukaisesti. Mahdollisuuksien mukaan otamme Nurmikodilta mielellämme vastavierailijoita päiväkodille. Yhteistyömme kampuksella sijaitsevan Tampereen kristillisen koulun kanssa helpottaa lasten siirtymistä opintiellä eteenpäin turvallisesti. Jokainen lapsiryhmämme käy kerran viikossa koulun liikuntasalissa liikuntatuokiolla. Esioppilaiden sekä viisivuotiaiden välillä tehdään leikkipainotteista nivelvaiheen yhteistyötä. Myös lähikoulujen työelämäntutustumisjaksoilta on joka vuosi tullut useampi yläkoululainen töihin Pikkupurrelle.

Vanhempainyhdistyksemme toimii yhteistyössä Tampereen kristillisen koulun vanhempainyhdistyksen kanssa. Kaikki koulun ja päiväkodin asioista innostuneet ovat tervetulleita mukaan vanhempainyhdistyksen toimintaan. Monet ovat ottaneet Pikkupurren toiminnan sydämen asiakseen ja tukevat meitä päivittäin rukouksin. Olemme kiitollisia kaikesta saamastamme tuesta ja avusta. Lisätietoa vanhempainyhdistyksestä saa nettisivulta: <https://takriko.fi/vanhempainyhdistys>.

TURVAA TAIDOISTA, LUPA OMIIN RAJOIHIN

Lapsuus on leikin, oppimisen ja kasvamisen aikaa. Kasvu vaatii oman aikansa ja rauhansa. Aikuisten tehtävänä on antaa lapsille heidän tarvitsemaansa hoivaa ja turvaa sekä suojella heitä asioilta, jotka eivät kuulu lasten maailmaan ja häiritsevät heidän kasvuaan. Vaikka vastuu lasten turvallisuudesta onkin meillä aikuisilla, kasvaessaan lapset tarvitsevat itsekin taitoja, joilla voivat pitää huolen itsestään ja turvallisuudestaan.

Turvallisuus on perustarve, oikeus ja oppimisen edellytys. Kaikki lapset ovat kuitenkin alttiita kiusaamiselle, ahdistelulle, häirinnälle ja väkivaltakokemuksille. Sen vuoksi lait, sopimukset ja ohjeistukset (YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma, Suomen lait, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki) velvoittavat meitä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käsittelemään lapsen turvallisuuteen liittyviä asioita.

Lastensuojelulaki velvoittaa meitä opastamaan, tukemaan, ennaltaehkäisemään ja puuttumaan epäkohtiin tarpeen vaatiessa lapsen edun mukaisesti. Seuraavien asioiden ilmetessä velvollisuutemme on konsultoida lastensuojelun viranomaisia: seksuaalinen kaltoinkohtelu (esim. seksuaalissävytteisen materiaalin näkeminen ja epäsopiva koskettelu), fyysinen kaltoinkohtelu (esim. tukistaminen, luunapit, piiskaaminen, pahoinpitely) ja henkinen kaltoinkohtelu (esim. väkivallalla uhkaaminen, haukkuminen, mitätöinti, perheen jäsenen kohdistuvan väkivallan näkeminen, laiminlyönti).

Tunne- ja turvataitokasvatuksella vahvistetaan lasten omia taitoja puolustaa itseään. Turvataitokasvatus on lasten omien voimavarojen ja selviytymiskeinojen laaja-alaista vahvistamista. Sillä edistetään lasten itsearvostusta, itsetuntemusta ja itseluottamusta, tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä hyviä kaverisuhteita. Lapsia ohjataan kääntymään huolissaan turvallisen aikuisen puoleen. Menetelmät ovat lapsilähtöisiä, lasta osallistavia ja yhteistoiminnallisia. Käytössämme on kiusaamista ehkäisevä *Piki-materiaali* ja *Lasten tunne- ja turvataidot*.

LAPSEN OSALLISUUS JA TOIMIJUUS

Leikki, luovuus ja ihmettely ovat keskeisessä roolissa lapsen elämässä ja luontevia oppimisen tapoja, joihin rohkaisemme lapsia päivittäin. Vapaalle leikille on paljon tilaa päivittäin, niin sisällä kuin ulkona, ja siihen ovat kaikki tervetulleita mukaan. Lasten kanssa keskustellaan, heidän aloitteita arvostetaan ja heitä kannustetaan tekemään omia havaintoja sekä olemaan aktiivisia osallistujia heihin itseensä liittyvissä kysymyksissä.

Alle 3-vuotiaiden kanssa osallisuutta ja toimijuutta tuetaan erityisesti havainnoimalla lapsia, varsinkin jos sanoja ei vielä ole. Aikuinen reagoi lapsen kiinnostuksenkohteisiin ja sanattomiin aloitteisiin ja viesteihin. Lasta autetaan ottamaan vastuuta yhteisistä tiloista, välineistä ja asioista (niistä huolehtiminen, mm. siivous). Välineet ja materiaalit ovat suurelta osin lasten saatavilla ja he saavat vaikuttaa siihen missä tilassa haluavat toimia.

Toimimme päivän mittaan pienryhmissä, mikä antaa lapsille enemmän mahdollisuuksia osallistua ja olla vuorovaikutuksessa niin toistensa kuin aikuisenkin kanssa tehden toiminnasta kiireettömämpää. Se myös vähentää melua ja hälinää, jota suuremmassa ryhmässä usein voi tulla. Näin jokainen lapsi tulee kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi. Pienryhmät toimivat myös yleisen tuen menetelmänä ja ne on suunniteltu lasten yksilöllisten tarpeiden pohjalta.

Lapset saavat suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa lapsen ikä- ja kehitystason mukaisesti. Kauden alussa lasten toiveita kysytään ja kirjataan ylös. Kuukausittaisissa lastenkokouksissa lapset saavat yhdessä aikuisen kanssa suunnitella tulevaa toimintaa ja arvioida kulunutta kuukautta. Itsearviointia ja toiminnan jälkeistä reflektointia tehdään arjessa, mutta kahdesti vuodessa toteutetaan myös kattavampi ”nallearviointi”. Yhtenä pedagogisen dokumentoinnin menetelmänä käytämme tuumaustaukoja, joissa aikuinen saa sukeltaa yksittäisen lapsen ajatuksiin ja näin ymmärtää paremmin tämän kokemusmaailmaa.

OPPIMISYMPÄRISTÖT

Päiväkotimme sijaitsee Tampereen Nurmissa. Läheiset metsät sekä Näsijärvi luovat rikkaan ja monipuolisen oppimisympäristön, jota niin henkilökunnan, huoltajien kuin lastenkin toiveesta viikoittain hyödynnämme retkeillen, leikkien ja tutkien. Oppimisympäristöjen suunnittelussa on huomioitu lasten ja huoltajien sekä henkilöstön ideoita sekä tarpeita – mm. syksyllä 2020 on uuden puolen piha-alueelle hankittu uusi leikkitelin rikastamaan lasten leikkejä ja liikkumista.

Tilamme ovat avarat ja valoisat. Lapsilla on mahdollisuus valita rauhallisia soppia, rakentelunurkkauksia ja lennokkaampia leikkejä päivän aikana. Lasten töitä on esillä ja lasten sen hetkiset mielenkiinnon kohteet saavat näkyä. Kirjoitettua kieltä, lukumääriä, numeroita ja mahdollisuuksia näillä leikittelyyn on tarjolla.

Kirjastoauto vierailee kampuksella viikoittain ja sitä ryhmät hyödyntävät tarpeidensa mukaisesti yhdessä lasten kanssa. Kaikki ryhmät käyttävät viikoittain myös koulun liikuntasalia. Retkeilemme mahdollisuuksien mukaan myös Tampereen kunnan alueella hyödyntäen esimerkiksi sen museoiden sekä teattereiden tarjontaa.

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ

Ryhmien käytössä on kannettavia tietokoneita ja läppäreitä, joissa on erilaisia opetuspelejä sekä mahdollisuus etsiä tietoa ja esimerkiksi valokuvata/videoida. Olemme myös esimerkiksi kehittäneet toimintaamme kuvaamalla lasten ajatuksia hyvästä päiväkodista ja sen aikuisista. Tableteissa on mm. sovelluksia, jonka avulla lapset voivat tehdä musiikkia ja animaatioita. Pedagogisten pelien kautta tutustutaan kirjaimiin ja Raamatun kertomuksiin. Videotykki on mahdollistanut niin taltioitujen asioiden ihastelun kuin esimerkiksi Boomwhackers-soittimien käytön. Lapset voivat valita värityskuvia käyttöönsä netistä. VR-lasien ja 360°-videoiden kautta olemme päässeet sukeltamaan niin lähimaastoihin kuin kaukaisempiin kohteisiin. Lapsia ohjeistetaan tieto- ja viestintäteknologian turvalliseen käyttöön.

RYHMÄN PEDAGOGISEEN SUUNNITELMAAN LIITTYVÄT KÄYTÄNNÖT

Jokaisen ryhmämme henkilökunta laatii kauden alkaessa syksyn suunnittelupäivillä tiimisopimuksen, jossa tiimin arvot sekä yhteiset käytänteet keskustellaan läpi. Tiimisopimusta arvioidaan tammi-helmikuussa.

Tämän lisäksi jokainen tiimi laatii syksyn aikana ryhmävarhaiskasvatussuunnitelman, joka toimii lapsiryhmäkohtaisena suunnittelun ja arvioinnin työkaluna. Siinä painottuvat lasten vahvuudet, mielenkiinnonkohteet ja ideat sekä huoltajien kanssa yhteistyössä toteutettava varhaiskasvatus.

Kesällä arvioidaan mennyttä kautta valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta nostettuihin laatutekijöihin peilaten (Riitta Vuorinen pohjaten Päivähoidon laadunarviointimalliin, tekijöinä Hujala, E. 2017). Kesällä arvioitu edellinen kausi vaikuttaa myös yhteisen toimintasuunnitelman laatimiseen ja painopistealueisiin. Työntekijöiden henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat ja niihin pohjautuvat koulutussuunnitelmat tukevat osaltaan myös ryhmän pedagogista suunnittelua ja ammatillista osaamista.